

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักการว่าด้วยการทำให้เป็นปัจเจก (the principle of individuation) คือการหาคำอธิบายว่าสิ่งปัจเจก (individuals) มีปัจเจกภาพ (individuality) ได้อย่างไร อะไรเป็นหลักเกณฑ์ที่จะอธิบายเกี่ยวกับการแยกแยะได้ว่าสิ่งปัจเจกสิ่งหนึ่งเป็นตัวมันเองโดยแยกต่างหากจากสิ่งอื่นรวมไปจนถึงปัญหาที่ว่าปัจเจกภาพในตัวมันเองคืออะไร สิ่งปัจเจกในการศึกษาของอภิปรัชญานี้มีได้ทั้งปัจเจกวัตถุ (individual object) และปัจเจกบุคคล (individual person) ในรูปแบบหลังนี้ก็มี ความเกี่ยวข้องกับประเด็นอื่นด้วย โดยเฉพาะที่ว่าด้วยภาวะอัตวิสัย (subjectivity) ประเด็นคำถามเหล่านี้ได้รับการมองว่าเป็นประเด็นในทางอภิปรัชญา ซึ่งใช้วิธีการรวมทั้งการเสนอเนื้อหาความคิดแบบอภิปรัชญา (metaphysical thinking) มาโดยตลอดเพื่อตอบประเด็นเหล่านั้น

จนกระทั่งเมื่อ เยอร์เกน ฮาเบอร์มาส (Jürgen Habermas) ได้ให้การวิเคราะห์ต่อประเด็นปัญหาว่าด้วยการทำให้เป็นปัจเจกในรูปแบบของแนวคิดที่ต่างออกไป โดยเรียกชื่อแนวคิดดังกล่าวและบรรจุไว้ในงานเขียนที่มีชื่อเดียวกันนั้นว่า "ความคิดหลังอภิปรัชญา" (Postmetaphysical Thinking) (1992) ก็ทำให้เกิดประเด็นคำถามที่ว่า ทำไมฮาเบอร์มาสจึงเห็นความจำเป็นที่จะเสนอแนวคิดใหม่เช่นนั้นออกมาเพื่อตอบประเด็นปัญหาว่าด้วยปัจเจกภาพและการทำให้เป็นปัจเจก ทั้งนี้ ฮาเบอร์มาสได้กล่าวถึงประวัติอภิปรัชญาที่ว่าด้วยประเด็นเกี่ยวกับการทำให้เป็นปัจเจกว่ามีข้อน่าสังเกตอยู่ข้อหนึ่งคือการพบปัญหาของปฏิทรรศน์ (paradox) ในการพยายามอธิบาย ซึ่งก็คือ ในเมื่อหลักการว่าด้วยการทำให้เป็นปัจเจกนั้นพยายามอธิบายว่าปัจเจกภาพคืออะไร หรือการเป็นสิ่งปัจเจกนั้นหมายถึงอะไร ก็กลับพบว่าความพยายามในการอธิบายจักต้องพบกับปัญหาการไม่อาจอธิบายได้โดยตรง (ineffability) ทว่าต้องมีการนำสิ่งที่มีสามัญลักษณะ มีสากลภาพ (universality) มาอธิบายประกอบร่วมด้วยอยู่เสมอ ซึ่งทำให้ดูเหมือนว่าการเข้าถึงตัวปัจเจกภาพของสัตภาพใด ๆ โดยตรงนั้นเป็นไปไม่ได้ เพราะรู้จักได้โดยอ้อมแต่จากสามัญลักษณะที่ประกอบอยู่กับสิ่งปัจเจก (Habermas, 1992 : 122)

ตัวอย่างสถานการณ์เช่นนี้ก็เช่นที่ได้เกิดขึ้นในการอธิบายสาระในอภิปรัชญาของไลบ์นิซ (G.W. Leibniz) ที่กล่าวว่า การรู้จักสาระอย่างโมนาด (monads) ที่มีอยู่เป็นอยู่โดยตัวมัน

เองนั้นก็ไม่สามารถทำได้ เพราะต้องอาศัยการรู้จักมันจากจรสมบัติ (accidents) ที่มีสามัญลักษณะ และพูดถึงได้ว่าเป็นคุณลักษณะ (qualities) ที่ติดกับโมนาด อีกทั้งไม่เพียงแต่ปฏิทรรศน์ดังกล่าวจะเกิดกับการอธิบายสิ่งปัจเจกเท่านั้น แม้แต่การอธิบายภาวะอัตวิสัยนั้นก็พบปัญหาที่คล้ายกัน เพียงแต่เปลี่ยนจากสิ่งปัจเจกมาเป็นจิตสำนึกตัวตนของปัจเจกบุคคล (individual self-consciousness) ซึ่งมีปัญหาว่าตัวตน (self) นั้นจะทำความสัมพันธ์กับตัวมันเองในฐานะที่เป็นองค์ประธาน (subject) ผู้รู้จักตนเองในแบบจำลองบุรุษที่หนึ่งที่แยกกับบุรุษที่สามได้อย่างไร ประเด็นปัญหานี้เรียกว่าเป็นปฏิทรรศน์ของภาวะอัตวิสัย (paradox of subjectivity) ดังที่มีตัวอย่างของงานเขียนที่อภิปรายเรื่องนี้โดยตรงคือ Carr (1999) ซึ่งให้ข้อสังเกตว่ามีแหล่งที่มาอย่างสำคัญจากเดส์การ์ตส์ (René Descartes) ส่วนตัวอย่างของสถานการณ์เช่นนี้ที่เกิดขึ้นก็เช่นในปรัชญาว่าด้วยภาวะอัตวิสัยของฟิชท์ (J.G. Fichte) ที่พยายามแก้ไขคำอธิบายปัจเจกภาพของคานท์ที่ปรากฏในอีโกที่ข้ามพ้น (transcendental ego) ว่าเป็นการกระทำที่เป็นปฐมฐานของการจัดที่ของตัวตน (primordial act of self-positing) รู้จักได้ด้วยวิธีที่ว่าตัวตนนั้นอยู่ร่วมกับผู้อื่นและอนุมานจากผู้อื่นที่มุ่งการกระทำหรือความคาดหวังมาสู่เขา อย่างไรก็ตาม วิธีตอบเกี่ยวกับที่มาของตัวตนนั้นเช่นนี้เห็นได้ว่าเป็นการตอบโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม (socialization) แทน ซึ่งนี่ก็ยังไม่ได้เป็นการเข้าถึงปัจเจกภาพของปัจเจกบุคคลโดยตรงอีกเช่นกันเพราะอาศัยลักษณะที่ได้มาจากสังคมภาพ (sociality) ซึ่งเป็นสามัญลักษณะ

ประเด็นปัญหาข้างต้นนั้น ฮาเบอร์มาสได้ศึกษาวิเคราะห์ไว้ในบทความ "การทำให้เป็นปัจเจกภาพโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม" (Individuation through Socialization) ในงานดังที่บ่งถึงข้างต้นนั้นคือ Postmetaphysical Thinking (1992) ซึ่งฮาเบอร์มาสให้ข้อสังเกตที่น่าสนใจว่า ปฏิทรรศน์เช่นนี้น่าจะทำให้ต้องปฏิเสธไม่ได้กับความจริงที่ว่า ในหลักการว่าด้วยการทำให้เป็นปัจเจกนั้นหากยังจะใช้ระบบความคิดแบบอภิปรัชญาเข้ามาอธิบายแล้ว สากลภาพจะชนะสิ่งปัจเจกอยู่เสมอ การจะบ่งชี้ว่าสิ่งปัจเจกหนึ่ง ๆ อยู่แยกต่างหากจากสิ่งปัจเจกอื่น ๆ จึงเป็นการบ่งชี้ที่ทำได้อย่างย้อนแย้ง (ironically) ในตัวหลักการเองจนเป็นปัญหาของการอธิบายปัจเจกภาพไม่ได้โดยตรงในกระบวนการของการทำให้เป็นปัจเจก (Habermas, 1992: 157-158) โดยฮาเบอร์มาสเห็นว่าหลักการอธิบายที่จะไม่ประสบปัญหาของการย้อนแย้งในตัวหลักการเองนั้นควรจะต้องอาศัยลักษณะของภาวะอัตวิสัยร่วม (intersubjectivity) ที่วิเคราะห์ได้จากกรกระทำเชิงการสื่อสาร (communicative action) เข้ามาแทน (Habermas, 1992 : 110-111)

ปัญหาข้างต้นที่ฮาเบอร์มาสกล่าวไว้ทำให้ผู้วิจัยฉุกคิดว่า ฮาเบอร์มาสมีนัยว่าฐานของปัญหาปฏิทรรศน์ดังกล่าวมีที่มาบางอย่างแฝงอยู่ในความคิดแบบอภิปรัชญาเอง จนทำให้การ

แก่ปฏิทรรศน์ไม่อาจทำได้ด้วยการยังคงยืนกรานในระบบความคิดแบบอภิปรัชญาเดิม แต่ต้องเปลี่ยนระบบความคิดมาสู่แบบ "หลังอภิปรัชญา" (postmetaphysical) ซึ่งทำให้ต้องมีการศึกษาต่อไปว่าความคิดหลังอภิปรัชญานั้นมีลักษณะอย่างไร โดยคร่าว ๆ ฮาเบอร์มาสกล่าวไว้ว่าเป็นความคิดที่ไม่เป็นจิตนิยมทางปรัชญา (philosophical idealism) อย่างที่ปรากฏในประวัติอภิปรัชญาตั้งแต่เพลโตจนถึงเฮเกิล หรือพวกที่ต่อต้านอภิปรัชญา (antimetaphysical) อย่างเช่น นามนิยมสมัยกลางและประจักษ์นิยมสมัยใหม่ก็เช่นกัน เพราะการตอบโต้แบบนี้ก็ยังคงติดในขอบฟ้าทางความคิดที่อภิปรัชญาได้สร้างไว้ก่อนแล้ว (Habermas, 1992 : 29) ข้อสังเกตเดียวกันแบบนี้ก็ยังคงพบได้อยู่แม้ในงานปัจจุบันอย่างเช่นใน De Monticelli (2006 : 176-177) ซึ่งพบว่าแบบจำลองที่อธิบายปัจเจกภาพนั้นสร้างปัญหาในเชิงการไม่สามารถอธิบายได้โดยตรงมาตลอด และปัญหานี้ก็พบได้จากหนทางการอธิบายของอริสโตเติลและอะไควนัสที่ยอมรับว่าสิ่งปัจเจกมีสารัตถะ (essence) ในตนเอง หรือแม้กระทั่งจากการอธิบายของพวกเขาประจักษ์นิยมที่ไม่ยอมรับสารัตถะนั้นก็พบด้วย

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่ามโนทัศน์ "หลังอภิปรัชญา" เป็นคำเข้าใจกันโดยทั่วไปว่าใช้เรียกยุคสมัย (age) ของการทำปรัชญาในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นปรัชญาวิเคราะห์ (analytic philosophy) หรือปรัชญาภาคพื้นทวีป (continental philosophy) ในศตวรรษที่ 20 เช่นที่กล่าวถึงใน Habermas (2003) หรือ Rorty (1991) เป็นต้น แต่ถ้าหากจำเพาะเจาะจงลงไปว่าระบบความคิดหลังอภิปรัชญาหมายถึงสิ่งที่กำลังสร้างข้อโต้แย้งบางประการต่อระบบความคิดแบบอภิปรัชญานั้น นักปรัชญาที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้คิดค้นที่ชัดเจนที่สุดอีกคนหนึ่งก็คือ มาร์ติน ไฮเดกเกอร์ (Martin Heidegger) ดังที่ได้วิพากษ์ต่อฐานคิดที่เขาเห็นว่าสำคัญที่สุดของปรัชญาตะวันตก นั่นคือประวัติว่าด้วยภาวะ (History of Being) ตรงที่ว่าปรัชญาตะวันตกนับตั้งแต่เพลโตไม่ได้พูดถึงอภิปรัชญาของการปรากฏ (metaphysics of presence) ให้ครบทุกแง่มุมและลงไปเบื้องหลังของมันให้เท่ากับที่เขาวิเคราะห์เช่นที่ปรากฏในงานของเขาชื่อ "ภาวะและเวลา" (Being and Time) (1962) หรือที่ปรากฏชัดเจนว่าการจะตอบโต้กับอภิปรัชญานั้นไม่ใช่จะทำด้วยการหลีกเลี่ยงจากมัน แต่ต้องทำด้วยการกลับเข้าไปหาและเผชิญหน้ากับประเด็นของการปรากฏในอภิปรัชญาโดยตรงจึงจะได้ชื่อว่าเป็นอภิปรัชญาแล้ว (overcoming metaphysics) (Heidegger, 1973) หรือทำด้วยการสร้างข้อวิพากษ์กับอภิปรัชญาของการปรากฏที่แก่นของ "ความเป็นสาเหตุ" (causation) ดังที่ปรากฏในสารัตถะของเทคโนโลยีสมัยใหม่ (Heidegger, 1977) ข้อวิพากษ์เหล่านี้นำมาซึ่งการที่ไฮเดกเกอร์กล่าวว่าถึงเวลาที่ควรจะไปสู่จุดจบของปรัชญา (The End of Philosophy) โดย "ปรัชญา" ในความหมายของไฮเดกเกอร์นั้นหมายถึงอภิปรัชญาที่ใช้ลักษณะของความคิดแบบอภิปรัชญาในกระบวนการตั้งประเด็นคำถามและหาคำตอบเกี่ยวกับภาวะแต่ในรูปนัยของภาพปรากฏ

(presence) ซึ่งไฮเดกเกอร์เองกล่าวว่านักปรัชญาตั้งแต่เพลโตมาจนถึงชั่วตรงข้ามกับเพลโตอย่างพวกปฏิฐานนิยมเชิงตรรกก็มีจุดพลัดนี้เหมือนกันมาโดยตลอด (Heidegger, 1972 : 67) ลักษณะของการทำปรัชญาต่อประเด็นดังกล่าวของไฮเดกเกอร์นั่นเอง ทำให้รอทตี้ (Richard Rorty) ได้กล่าวว่าเขาเป็นคนแรกที่เป็นนักคิดหลังอภิปรัชญา (Rorty, 1991 : 62)

ในเมื่อเดิมหลักการว่าด้วยการทำให้เป็นปัจเจกอยู่ในหนทางของระบบความคิดแบบอภิปรัชญามาตลอด การศึกษาว่าเมื่อหลักการดังกล่าวเปลี่ยนฐานคิดมาใช้ความคิดหลังอภิปรัชญาแล้วจะตอบโต้ต่อปัญหาของปฏิทรรศน์ได้อย่างไรจึงน่าสนใจ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีจุดสังเกตอยู่ประการหนึ่งในเบื้องต้นหลังจากที่ได้ศึกษางานของฮาเบอร์มาส นั่นคือผู้วิจัยมีคำถามว่าทำไมฮาเบอร์มาสซึ่งมีแนวความคิดที่ได้รับอิทธิพลจากปรัชญาปฏิบัตินิยม (pragmatism) จึงสนใจที่จะนำประเด็นปัญหาของการทำให้เป็นปัจเจกกลับเข้ามาศึกษาในงานของตน ทั้งนี้ก็เพราะค่อนข้างเห็นได้ว่าปฏิบัตินิยมมักจะไม่ได้ให้ความสำคัญกับประเด็นทางอภิปรัชญาอย่างมีลักษณะสำคัญแบบเดียวกันกับปรัชญาในสมัยกรีกหรือในสมัยกลาง ทว่าฮาเบอร์มาสก็ไม่ได้ปฏิเสธประเด็นของการทำให้เป็นปัจเจก และก็ให้วิธีการของการเสนอความคิดอย่างใหม่ต่อประเด็นดังกล่าว จุดนี้ก็เป็นสิ่งที่แสดงถึงปฏิบัตินิยมในทรรศนะของฮาเบอร์มาส ซึ่งมีความหมายที่เกี่ยวข้องกับความคิดหลังอภิปรัชญาตรงที่ไม่เน้นในทัศนแบบแข็งของทฤษฎี และเน้นบทบาทของการกระทำเชิงปฏิบัติร่วมกับบริบททางสังคมมากกว่าจะเน้นการสร้างทฤษฎีมูลฐาน เช่นที่เขาเสนอในประเด็นของการกระทำเชิงการสื่อสาร ผู้วิจัยจึงเห็นประเด็นที่ควรจะต้องศึกษาว่า ปฏิบัตินิยมนั้นคืออย่างไรที่จะนำเข้ามาแก้ไขประเด็นปัญหาปฏิทรรศน์ในการทำให้เป็นปัจเจก และทำไมฮาเบอร์มาสในฐานะนักปรัชญาที่มีแนวทางส่วนหนึ่งเป็นปฏิบัตินิยมจึงสนใจที่จะตอบปัญหานี้ ทั้ง ๆ ที่นักปรัชญาคนอื่นที่ศึกษาปฏิบัตินิยมของฮาเบอร์มาสไม่ว่าจะในงานของ Aboulafia, Bookman, and Kemp (eds.) (2002) หรือใน Heath (2006) ก็ยังคงไม่ได้ให้ความสำคัญโดยตรงเท่าที่ควรกับจุดเชื่อมกันระหว่างปรัชญาปฏิบัตินิยมกับประเด็นของการทำให้เป็นปัจเจกที่ฮาเบอร์มาสเสนอไว้ อีกส่วนหนึ่งที่ต่อเนื่องกันคือมีข้อสังเกตของผู้วิจัยเองที่ว่า การมีความเข้าใจต่อปัจเจกวัตถุและปัจเจกบุคคลนั้น ก็เป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งในด้านประโยชน์เชิงปฏิบัติต่อการใช้ชีวิตของมนุษย์ในปฏิบัติการที่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม (social interaction) ด้วย ซึ่งอาจจะถือได้ว่าเป็นสามัญสำนึกที่เราจะเข้าใจถึงการแยกแยะสิ่งปัจเจกหนึ่งออกจากสิ่งอื่น อย่างน้อยก็เพื่อไม่ให้เกิดการใช้ผิดจากที่มุ่งหมายของวัตถุปัจเจกหนึ่ง ๆ ที่เป็นอุปกรณ์ในการทำงาน ทว่าในอภิปรัชญาว่าด้วยการทำให้เป็นปัจเจกกลับแทบจะไม่พบข้อวิเคราะห์ใดที่อธิบายได้ว่าปัจเจกภาพและการทำให้เป็นปัจเจกนั้นมีส่วนได้อย่างไรและอธิบายได้อย่างไรในมิติของประโยชน์เชิงปฏิบัติต่อการใช้ชีวิตของมนุษย์ เช่นนั้น ผู้วิจัยจึงมีสมมติฐานไว้ก่อนว่าน่าจะพบคำอธิบายเชิงปฏิบัตินิยม (pragmatic) ได้ต่อ

หลักการว่าด้วยการทำให้เป็นปัจเจกนี้ด้วย และอาจจะเป็นไปได้ว่าคำอธิบายรูปแบบใหม่ที่จะเสนอนี้จะเป็นคำอธิบายที่สานต่อกับปัญหาของฮาเบอร์มาสได้อย่างมีเหตุผลหนักแน่นยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ดี ฮาเบอร์มาสสังเกตว่าปรัชญาปฏิบัตินิยมดังที่เคยเป็นมานั้นมีปัจจัยที่ยังหนีไม่พ้นความคิดแบบอภิปรัชญาได้ทั้งหมด นั่นคือการยังคงถือความสำคัญของทฤษฎี (strong concept of theory) ที่สร้างระบบการอธิบายแบบพิสูจน์ตัวเอง (self-justifying) (Habermas, 1992 : 33) หรือที่ฮาเบอร์มาสโต้แย้งปรัชญาปฏิบัตินิยมรุ่นบุกเบิกของเพิร์ซ (Charles Sanders Peirce) ว่ายังคงมีลักษณะหนึ่งที่แสดงถึงอิทธิพลของความคิดแบบอภิปรัชญา ซึ่งก็คือการเสนอสัญวิทยา (semiotics) ที่คล้ายคลึงกับแนวคิดเพลโตนิซึม (Platonism) จนไม่อาจจะวางรากฐานให้กับประเด็นว่าด้วยการทำให้เป็นปัจเจกอย่างที่พ้นจากปฏิทรรศน์ได้ (Habermas, 1992 : 108-109) ผู้วิจัยจึงเสนอว่าประเด็นดังกล่าวนี้ควรที่จะนำไปสู่การตีความเพื่อหาระบบปรัชญาปฏิบัตินิยมแบบอื่นที่ไม่มีความบกพร่องเชิงตรรกะในตัวเอง เท่าที่ศึกษาวิจัยพบความเป็นไปได้ที่จะสร้างจากความคิดหลังอภิปรัชญาของไฮเดกเกอร์ โดยจะเริ่มพิจารณาจากที่มีผู้เสนอไว้แล้วว่าสามารถตีความว่าไฮเดกเกอร์เป็นปฏิบัตินิยมได้ เช่นที่ปรากฏใน Okrent (1988) แต่เนื่องจากข้อเสนอของออกเรนต์ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนัก ผู้วิจัยจะปรับปรุงข้อเสนอของเขาให้มีน้ำหนักมากขึ้นเสียก่อนที่จะนำมาใช้สร้างข้อเสนอของตนเพื่อที่จะหารูปแบบของปฏิบัตินิยมที่เหมาะสมและไม่ทิ้งแนวทางของความคิดหลังอภิปรัชญาด้วย

อีกประการหนึ่ง ประเด็นของการทำให้เป็นปัจเจกโดยเฉพาะปัจเจกวัตถุนั้น พบว่าไฮเดกเกอร์ไม่ได้กล่าวถึงอย่างเด่นชัด เพียงแต่ชี้ว่าถ้าจะอธิบายปัจเจกภาพก็ทำได้โดยใช้บทวิเคราะห์เครื่องมือ (tool analysis) ที่เขาเสนอไว้แล้ว ผู้วิจัยจึงจะสร้างการตีความใหม่เพื่อให้ได้แนวคิดเชิงปฏิบัตินิยมว่าด้วยการทำให้เป็นปัจเจกในความคิดหลังอภิปรัชญาที่จะตอบได้กับปัญหาปฏิทรรศน์ที่ฮาเบอร์มาสให้ข้อสังเกตไว้นั้น และชี้ได้ว่าทำไมแนวคิดเชิงปฏิบัตินิยมแบบที่ผู้วิจัยจะเสนอนี้จึงเป็นทางออกหนึ่งที่เหมาะสมมากกว่าเดิมในการแก้ไขปฏิทรรศน์ดังกล่าว

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์แนวคิดว่าด้วยการทำให้เป็นปัจเจกในความคิดแบบอภิปรัชญา และความคิดหลังอภิปรัชญา
2. เพื่อเสนอแนวทางการตีความการทำให้เป็นปัจเจกด้วยปรัชญาปฏิบัตินิยมในฐานารูปแบบความคิดหลังอภิปรัชญา

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

วิทยานิพนธ์นี้จะจำกัดประเด็นของปัจเจกภาพและการทำให้เป็นปัจเจกเฉพาะที่เป็นประเด็นปัญหาในเชิงภววิทยาจากที่งาน Individuation through Socialization ของฮาเบอร์มาสได้กล่าวไว้เท่านั้น ซึ่งก็คือเฉพาะประเด็นที่ว่าความคิดทางอภิปรัชญาได้สร้างปฏิทรรศน์ในการอธิบายปัจเจกภาพและการทำให้เป็นปัจเจกจากคำถามเริ่มต้นที่ว่า “อะไรคือสถานะของสิ่งที่เรียกว่าเป็นสิ่งปัจเจก ?” (What is it for some thing to be individual ?) โดยไม่โยงเข้ากับคำถาม เช่นที่ว่า “มีอะไรบ้างที่เป็นสิ่งปัจเจก และมีอะไรที่ไม่ใช่ ?” (Which things are individual and which are not ?) หรือกับคำถามที่ว่า “สิ่งปัจเจกมีจริงหรือไม่” (Are there any individuals ?) นั้น เพราะสองคำถามหลังนี้ถูกจัดว่าเป็นประเด็นของปัจเจกภาพในเชิงเอ็กซ์เทนชัน (extension) ของมันดังเช่นที่ปรากฏในการถกเถียงเรื่องสิ่งสากลกับสิ่งเฉพาะในปรัชญาเชิงวิเคราะห์ ส่วนประเด็นที่วิทยานิพนธ์นี้สนใจตั้งในคำถามแรกนั้นเป็นประเด็นของปัจเจกภาพในเชิงอินเทนชัน (intension) การแบ่งประเด็นเช่นนี้เป็นไปตามที่ปรากฏอย่างสอดคล้องใน Gracia (1988) นั่นคือไม่ใช่ประเด็นที่จะตัดสินว่าสิ่งปัจเจกมีอยู่จริงหรือไม่อย่างไรบ้าง แต่ดูเฉพาะประเด็นที่ว่า เวลาที่มีการพูดถึงว่าอะไรเป็นสิ่งปัจเจกนั้น คำพูดเหล่านั้นกำลังบ่งถึงอะไร และคำอธิบายหรือหลักการในทางปรัชญาที่เหมาะสมที่สุดควรที่จะเป็นคำอธิบายหรือหลักการแบบใด ทั้งนี้ จะถือว่าประเด็นของปฏิทรรศน์ในการทำให้เป็นปัจเจกที่ตกทอดมาจากความคิดแบบอภิปรัชญานั้นถือเป็นปัญหาหลักที่งานชิ้นนี้ศึกษาวิจัย โดยหากการศึกษาวิจัยจบลงด้วยการค้นพบว่าปรัชญาแบบปฏิบัตินิยมในรูปแบบความคิดหลังอภิปรัชญาสามารถตอบปัญหาของปฏิทรรศน์ได้จริงแล้ว ก็ไม่ถึงกับจะเป็นการบ่งนัยไปด้วยแต่อย่างใดว่าผู้วิจัยกำลังมองเห็นว่าแนวทางนี้จะเป็นแนวทางที่ดีที่สุดที่จะตอบทุกประเด็นปัญหาที่ยังคงค้างอยู่ในการทำให้เป็นปัจเจก

อีกประการหนึ่ง ด้วยเนื้อที่ที่จำกัดของวิทยานิพนธ์ที่มุ่งศึกษาประเด็นในเชิงภววิทยาของปัจเจกภาพและการทำให้เป็นปัจเจก ผู้วิจัยจะจำกัดขอบเขตให้อยู่ในหนทางของปัญหาทางอภิปรัชญาเท่านั้น โดยไม่เข้าไปวิเคราะห์วิจารณ์ในหัวข้ออื่น ๆ ที่มีการนำประเด็นดังกล่าวเข้าไปอภิปรายร่วมด้วย เช่นที่ประเด็นของปัจเจกภาพได้รับการโยงเข้าไปกับประเด็นของภาวะอัตวิสัยที่อยู่ในหนทางของปรัชญาการเมือง หรือข้อวิพากษ์ต่อวาทกรรมทางศาสนา เป็นต้น

1.4 ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิจัย

ในบทที่ 2 พิจารณาถึงรายละเอียดของข้อโต้แย้งที่ฮาเบอร์มาสมีต่อประเด็นปัญหาของความคิดแบบอภิปรัชญาที่ใช้สร้างหลักการว่าด้วยการทำให้เป็นปัจเจก และศึกษาว่า

เขาได้เสนอคำอธิบายใหม่อย่างไรที่จะชี้ว่าปัจเจกภาพเป็น "ความเป็นเอกและการไม่สามารถแทนที่ได้" (uniqueness and irreplaceability) อีกทั้งศึกษาข้อเสนอของฮาเบอร์มาสที่ว่า ความสัมพันธ์ของตัวตนเชิงความรู้ (epistemic self-relation) กับความสัมพันธ์กับตัวตนเชิงปฏิบัติ (practical relation-to-self) นั้นสำคัญอย่างไรกับการเสนอรูปแบบปฏิบัตินิยมของเขาที่ปรับปรุงจากปรัชญาปฏิบัตินิยมของมีด (G. H. Mead) โดยสำหรับฮาเบอร์มาส ประเด็นของเขาเองจำกัดเฉพาะปัจเจกภาพของบุคคลเท่านั้น จากนั้น พิจารณาถึงข้อโต้แย้งหรือการตีความของนักปรัชญาที่มีต่อแนวคิดข้างต้นของฮาเบอร์มาส เช่น จากการศึกษาของนักปรัชญาหลาย ๆ คนพบว่า การกล่าวถึงภาวะอัตวิสัยนั้นมักจะพบปัญหาที่ว่า การกล่าวถึงตัวตนนั้นจะเป็นคำกล่าวที่มีความหมายได้อย่างไรหากไม่อาจบ่งถึงได้โดยตรง และต่อด้วยข้อโต้แย้งของอะบูลาเพียงที่ว่าฮาเบอร์มาสเองไม่ได้อธิบายปัจเจกภาพได้อย่างประสบความสำเร็จเพราะสับสนระหว่างวิธีอธิบายปัจเจกภาพกับการควบคุมตนเอง (autonomy)

ในบทที่ 3 พิจารณาความคิดหลังอภิปรัชญาแบบไฮเดกเกอร์ที่อธิบายปัญหาในอภิปรัชญาของการปรากฏว่าเป็นการแก้ไขข้อผิดพลาดในประวัติปรัชญาตะวันตก และทำให้สร้างบทวิเคราะห์เครื่องมือที่ช่วยอธิบายสัตภาพ 'ความเป็นสิ่งนี้' (thisness) ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นหลักการว่าด้วยการทำให้เป็นปัจเจกที่มีที่มาจากสมัยกลาง อีกทั้งการวิเคราะห์แนวความคิดของไฮเดกเกอร์ช่วงหลังที่มีข้อวิพากษ์ต่อการเปิดเผย (revealing) ในฐานะรูปนัยอย่างหนึ่งของภาวะ ซึ่งเป็นการวิพากษ์ที่ชี้ได้ว่าไฮเดกเกอร์ช่วงแรกและช่วงหลังมีประเด็นปัญหาเดียวกันอยู่อย่างหนึ่งที่เขาสนใจจะแก้โดยตลอด นั่นคือประเด็นว่าด้วยความแตกต่างทางภววิทยา (ontological difference) สำหรับไฮเดกเกอร์นี้จะอธิบายทั้งปัจเจกวัตถุและปัจเจกบุคคล อย่างไรก็ตาม ในส่วนของประเด็นว่าด้วยการทำให้เป็นปัจเจกนั้น ไฮเดกเกอร์เองไม่ได้เสนอระบบปรัชญาและแนวคิดว่าด้วยการทำให้เป็นปัจเจกที่เขาเองมองว่าเป็นปฏิบัตินิยมอยู่ก่อน แต่การเป็นปฏิบัตินิมนั้นถูกตีความโดยออกเรนต์ในภายหลัง ประเด็นว่าด้วยการทำให้เป็นปัจเจกในบทนี้จึงจัดว่าเป็นความคิดแบบไฮเดกเกอร์ที่ตีความโดยนักปรัชญาที่ศึกษางานของไฮเดกเกอร์ ไม่ใช่ความคิดของไฮเดกเกอร์โดยตรง ขึ้นต่อไป ศึกษาข้อโต้แย้งที่กล่าวว่ามีการนำปรัชญาของไฮเดกเกอร์มาตีความเป็นรูปแบบหนึ่งของปรัชญาปฏิบัตินิยมอย่างผิด ๆ โดยเฉพาะจากการตีความของรอร์ตีและออกเรนต์ ซึ่งข้อโต้แย้งดังกล่าวมีที่มาจาก Harman (2002) ทั้งนี้เพื่อที่ผู้วิจัยจะได้ตรวจสอบความหนักแน่นในความคิดหลังอภิปรัชญาที่ไฮเดกเกอร์นำเข้ามาเกี่ยวข้องกับหลักการว่าด้วยการทำให้เป็นปัจเจก ทั้งของปัจเจกบุคคลและปัจเจกวัตถุ และในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะเสนอการปกป้องแนวทางโดยทั่วไปของปรัชญาปฏิบัตินิยมในส่วนที่เป็นการแก้ไขปัญหาของความคิดแบบอภิปรัชญานั้นว่าไม่ใช่การหนีหรือละทิ้งปัญหาอภิปรัชญาอย่างที่นักปรัชญาปฏิบัตินิยมมักจะถูกโจมตี

ในบทที่ 4 เป็นการเสนอกรอบวิธีคิดอย่างใหม่ต่อประเด็นที่ศึกษานี้โดยผู้วิจัย นั่นคือผู้วิจัยพบว่าทฤษฎีของฮาเบอร์มาสแม้จะมีจุดอ่อนแต่ก็มีแนวความคิดหลังอภิปรายที่ยังคงใช้ได้จากฮาเบอร์มาส คือการเน้นที่ลักษณะอัตวิสัยร่วมในการกระทำเชิงการสื่อสารของมนุษย์ ส่วนการวิพากษ์ต่อสารัตถะของเทคโนโลยีสมัยใหม่ของไฮเดกเกอร์ก็มีน้ำหนักในทางความคิดหลังอภิปรายอยู่มาก ซึ่งจะให้น้ำหนักต่อปรัชญาปฏิบัตินิยมรูปแบบหนึ่งที่ไอด์ (Don Ihde) ได้เสนอไว้ ทั้งหมดนี้ทำให้ผู้วิจัยนึกถึงความเป็นไปได้ที่ประเด็นปัญหาปฏิทรรศน์ในการทำให้เป็นปัจเจกนั้นจะมีคำตอบได้ในแบบจำลองของการกระทำเชิงการสื่อสารที่ผ่านอุปกรณ์ปฏิบัติการในเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่นที่เห็นได้จากตัวอย่างของอุปกรณ์ปฏิบัติการในระบบโทรศัพท์ติดตามตัว (mobile phone) ซึ่งทำให้ในที่สุดผู้วิจัยได้คำตอบว่า ปฏิทรรศน์ดังกล่าวจะไม่เกิดขึ้นในหนทางของแนวคิดใหม่อย่างที่คุณวิจัยค้นพบ นั่นคือในแนวคิดที่ว่าปัจเจกภาพเป็นคุณค่าเชิงอุปกรณ์ในระบบงาน โดยเสนอการวิเคราะห์ต่ออุปกรณ์ปฏิบัติการในระบบโทรศัพท์ติดตามตัวเพื่อให้เป็นตัวอย่างแบบจำลองหนึ่งของการอธิบายในหนทางใหม่นี้ และให้ข้อโต้แย้งต่อการโจมตีบางประการที่อาจจะเกิดขึ้นได้ต่อแนวคิดของผู้วิจัย

ในบทที่ 5 จะสรุปบททวนแต่ละประเด็นที่ได้มาจากแต่ละขั้นตอนในงานวิจัย รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะบางประการ

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางใหม่ในการศึกษาต่อประเด็นของการทำให้เป็นปัจเจกในรูปแบบของวิธีการทางปรัชญาปฏิบัตินิยม
2. ได้แนวทางการประเมินความสมเหตุสมผลต่อความคิดหลังอภิปรายเพื่อการวิจัยในประเด็นทางอภิปรายประเด็นอื่นต่อไป